

SZÍNPOMPÁS HEGYVIDÉKI VADVIRÁGOK

2019. 04. 11.

Hangyakalácsot, azaz a hangyák számára vonzó anyagot kínáló keltike, méheket utánzó bangó, citromillatot árasztó nagyzezerjófű – csak néhány különleges vadvirág abból a több százból, ami a hegyvidéki erdőkön, mezőkön is megtalálható. A színpompás növényeket Csontos Péter botanikus, az MTA doktora mutatta be a Hegyvidéki Zöld Iroda új ismeretterjesztő sorozatának első részében.

„Minél inkább ismerjük, annál jobban szeretjük és védjük a természetet” – kezdte a Hegyvidéki Kulturális Szalonban tartott előadását Csontos Péter tudományos tanácsadó, a Magyar Biológiai Társaság Botanikai Szakosztályának elnöke, aki nemcsak szakmája révén, hanem tősgyökeres XII. kerületi lakosként is jól ismeri a bennünket körülvevő növényvilágot. Mint mondta, közel 400 ezer ismert növényfaj él a Földön, ebből 2500 Magyarországon, s több száz a Hegyvidéken.

Rövid bevezetője után vetített képekkel illusztrálva tért rá a környezetünkben leggyakrabban előforduló vadvirágok bemutatására. Az erdőkben élő, sarkantyús virágú, fehér vagy lila szirmú odvas keltike onnan kapta nevét, hogy üreges a földbeli gumója. A kizárólag lila szirmot bontó ujjas keltike gumójában nincs

odú, jellegzetessége viszont, hogy a fellevelei nyitott tenyérre hasonlítanak. A két fajban közös, hogy érdekes technikát fejlesztettek ki szaporodásukhoz: a növények magvain úgynevezett hangyakalács (olaj-, fehérje-, valamint szénhidrát-tartalmú függelék) található. Ezt előszeretettel cipelik magukkal a hangyák, így segítve a magok terjedését.

A „hegyvidéki erdők elegáns szépségének” nevezte Csontos Péter a baracklevelű harangvirágot, ami impozáns látványt nyújt a nagyméretű, kék vagy ritkán fehér szirmaival. A lomberdők tisztásain, szegélyein mostanában gyakran lehet látni az élénksárga tavaszi kankalint, ennek latin neve (*Primula veris*) arra utal, hogy tavasszal az elsők között jelenik meg a természetben. Szintén gyakori a sárga, vagy foltos árvacsalán, amelyhez bátran hozzáérhetünk, mert – ellentétben a nagy csalánnal – egyáltalán nem csíp.

Az erdőkből kilépve, a lejtősztyepp típusú környezetben – például a Széchenyi-hegyi adótorony mellett – a sárgán virágzó tavaszi hériccsel, a sárga vagy lila színben pompázó törpe nőszirmossal, vagy akár a sötétbíbor (már-már fekete) színű apácavirággal is találkozhatunk. Az előbbi két növény védett, akárcsak a keresztes, vagy Szent László-tárnics, amelyre a szemfülesek még a sokak által látogatott Anna-réten is figyelhetnek.

A Budai-hegységre jellemző, fokozottan védett faj a Szent István-szegfű. Az apró, fehér virágú növény sziklás környezetben fordul elő, szinte talaj sem kell neki. Fokozottan védett a pókbangó is, ami a

keltikékhez hasonlóan cseles módon csalogatja magához a beporzókat – elsősorban a méheket, poszméheket, bársonyos szőrzetű mézajaka ugyanis leginkább rájuk emlékeztet.

A gyógynövényként ismert, a Hegyvidéken is fellelhető növények közül a méhfűt, vagy mecsekifűt, az orvosi veronikát és a fekete nadálytőt emelte ki a botanikus. A népi gyógyászatban egykor alkalmazott, ma már védett nagyzezerjófű szintén itt él környezetünkben. Ez nemcsak a halványlilától fehérig terjedő, sötéten csíkozott szíromleveleivel, hanem kellemes illatával is feltűnést kelt, az illóolajokat tartalmazó növény ugyanis a citrusfélékkel áll rokonságban.

„A Föld napja alkalmából meghirdetett április huszonnyolcadiki, Anna-réti rendezvényünkön is ott lesz Csontos Péter, aki a most ismertetett vadvirágfajok egy részét vezetett túrák keretében mutatja be élőben” – adta hírül Rózsa Zoltán, a Hegyvidéki Zöld Iroda vezetője. Mint mondta, a vadvirágokról szóló előadás egy új ismeretterjesztő sorozat kezdő programja volt. A tervek szerint a következő, májusi összejövetelen a Budai Sas-hegy Természetvédelmi Területen kalauzolják végig a jelentkezőket, majd nyár elején az élelmiszerpazarlás visszaszorításának témájában hívnak meg egy szakértőt. Ősszel a hegyvidéki forrásokat szeretnék bemutatni az érdeklődőknek.

